

*Research Article***Göçmenlerin Entegrasyonunda Yerel Yönetimlerin Rolü**Burak Karaoğlan¹

Instructor, Law/Justice, Çıldır Vocational School

Ardahan University, Türkiye

burakkaraoglan@ardahan.edu.tr, Orcid No: 0000-0001-9975-9217

Geliş Tarihi/Received Date: 08.06.2022 **Kabul Tarihi/Accepted Date:** 14.06.2022**Önerilen Alıntılama/Suggested Citation:** Karaoğlan, B. (2022). Göçmenlerin Entegrasyonunda Yerel Yönetimlerin Rolü [The Role of Local Governments in the Integration of Immigrants]. *Journal of Politics, Economy and Management*, 5(1), 17-33

Öz: Göçün yerel düzeyde ortaya çıkardığı küçük ve büyük boyutlu sorunlar, uluslararası alanda küresel ve bölgesel güç sahibi kurumların, merkezi hükümetlerin ve spesifik olarak da yerel yönetimlerin zorunlu olarak çalışma alanlarına girmiştir. Bu birimler aynı zamanda kentsel mekânda sorunların çözümü için çeşitli politikalar üretmişlerdir. Uygulamaya geçirilen politikalar sonucunda yapılan çalışmada ulaşılan en somut sonuç ise göçmen entegrasyon süreci ile yerel yönetim birimleri arasındaki ilintinin doğru şekilde anlaşılabilmesine katkı sağlamak olmuştur. Bu katkı bağlamında son 15 yıldır göç konusunda kilit ülke rolünde olan Türkiye, çalışmanın ana ekseninde yer almaktadır. Dolayısıyla göçmen entegrasyonunda yaşanan sorunlara yönelik rasyonel çözüm önerilerinin üretilmesi gereklilik arz etmektedir. Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de yasal ve yönetsel düzenlemeler bağlamında göç yönetimi ve uyum politikalarının incelenmesi ve konunun yerel yönetimler eksenli tartışılmasıdır. Tartışma sonucunda yerel yönetimlerin göçmen entegrasyonu ile ilgili birincil derecede görevli, yetkili ve sorumlu olmadığı; görev, yetki ve sorumlulukların yasalardan kaynaklı olarak merkezi idarede olduğu gerçeği ifade edilmeye çalışılmıştır. Yine de bu alanda yapılan çalışmaların yerel yönetimler üzerinden irdelenmesinin yetersizliği; göç, uyum, entegrasyon ve yerel yönetim ilişkisine dair alanyazında sınırlı sayıda incelenen araştırmanın varlığı, araştırmanın özgün değerini oluşturmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Göç, Göç Yönetimi, Göçmen Entegrasyonu, Uyum.**The Role of Local Governments in the Integration of Immigrants**

Abstract: Small and large-scale problems caused by migration at the local level have entered the field of work of institutions with global and regional power in the international arena, central governments and specifically local governments. These units have also produced various policies for the solution of problems in urban space. In the context of the policies put into practice, the most concrete information reached in the study was to contribute to the correct understanding of the relationship between the migration integration process and the local government units. In the context of this contribution, Turkey, which has been a key country in migration for the last 15 years, is in the main axis of the study. Therefore, it is necessary to produce rational solution proposals for the problems experienced in migration integration. The aim of this research is to examine migration management and compliance policies in the context of legal and administrative regulations in Turkey and to discuss the issue on the basis of local governments. As a result of the

---

¹ Correspondence author: Çıldır Vocational School, Ardahan/Türkiye, burakkaraoglan@ardahan.edu.tr

discussion, it was concluded that local governments are not primarily responsible, authorized and responsible for immigrant integration; It has been tried to express the fact that the duties, authorities and responsibilities are in the central administration due to the laws. Nevertheless, the inadequacy of examining the studies conducted in this field through local governments; the presence of a limited number of studies examined in the literature on migration, adaptation, integration and the relationship between local governments constitutes the original value of the research.

Keywords: Migration, Migration Management, Immigrant Integration, Harmony

JEL Sınıflandırması / Classification: H75, R5

1. Giriş

Az gelişmiş ülkelerin aksine gelişmiş ülkelerin uluslararası göçün çeşitli boyutları ile yakından ilgili oldukları görülür. Nitekim uluslararası küresel ve bölgesel kurumlar, yerel yönetimlerin çalışma alanlarına uluslararası göçün yönetim sürecinin temas ettiğini ileri sürer. Yerel yönetimlerin de bu alanda hem ulusal ve hem de uluslararası kurumlar tarafından yetkilendirildiği görülür.

Göç, büyük ölçekte küresel ve bölgesel, küçük ölçekte yerel olmak üzere birçok farklılaşmış sebebe bağlı olarak insanların buldukları bir yerden isteyerek veya istemeyerek yer değiştirmesi sürecini kapsamaktadır. Göç edenlerin göç ettikleri mekânsal alanda huzur, refah ve güvenliğinin sağlanması başta merkezi yönetiminin görevi iken, etkilenme yerel düzeyde daha fazla göze çarpmaktadır. Göçün yerel düzeyde kentte ortaya çıkardığı küçüklü büyüklü sorunlar, süreç içerisinde uluslararası küresel ve bölgesel kurumların, merkezi hükümetlerin ve son raddede yerel yönetimlerin zorunlu olarak çalışma alanlarına girmiş ve bu birimler, kentsel mekânda sorunların çözümü için bazı politikalar üretmişlerdir. Göç konusundaki etkileşim düzeyi yerelde daha fazla olduğundan, buna yönelik yetki, görev ve sorumlukların cabası yerel yönetimler tarafından üstlenilmek zorunda kalmıştır.

Son 10 yıldır otoriteler, göçün statik değil dinamik bir süreç olduğunu ve önümüzdeki süreçte bu dinamikliğini kaybetmeyeceği konusunda hemfikirdirler. Bu ele alış biçimi özellikle az gelişmiş ülkelerde problem haline gelmektedir ancak göçün ortaya çıkardığı sonuç olarak göçmenlerin kente olan uyumu söz konusu olunca göç olgusunun daha çok gelişmiş ülkelere dillendirildiği görülmektedir. Bu bağlamda göçmen entegrasyonunda ve uyumunda üretilen ve uygulanmak istenen politikalarının geniş bir perspektifte ele alınmasının bir gereklilik olduğu açıktır.

Türkiye, son zamanlarda komşu ülke olan Suriye'deki iç savaş neticesinde yoğun ve hızlı bir dış göçe maruz kalmış ve göç konusu ile gittikçe artan etkileşime girmiştir. Türkiye'de yerel yönetimlere bu konuda büyük sorumluluklar düşerken, yerel yönetimlerin bu duruma hazırlıksız yakalanması, belediyelerin en azından göç alanında etkin şekilde yetkilendirilmesini zorunluluk haline getirmiştir.

Küresel çapta düzensiz göçler ile karşı karşıya kalan Türkiye'de bu alanda yapılan araştırmalar genellikle şu soruları sormaktadır: Düzensiz göç önenebilir mi? Düzensiz göçün önlenmesinde Türkiye, coğrafi yapısından dolayı küresel bir aktör olarak görülebilir mi? Eğer Türkiye küresel bir aktör ise düzensiz göçten kaynaklı maliyetlerin finansmanı nasıl sağlanabilir? Tüm bunlara ek olarak Türkiye'nin kendi bölgesinde güçlü bir aktör olarak belirmesinin göç sürecindeki rolü nedir?

Yapılan bu çalışmanın kapsamı değerlendirildiğinde alan yazında bu tip sorulara cevap verilmeye çalışıldığı görülmektedir. Alandaki eksiklik tam da burada ortaya çıkmaktadır. Çalışma çerçevesinde Türkiye'nin farklı coğrafyalardan gelen veya bundan sonraki süreçte de daha yoğun bir şekilde gelme ihtimali olan düzensiz göçlerin adeta merkezi haline gelmesinin nedenleri sorgulanacaktır. Böylesi bir sorgulamanın temel gerekçeleri ana hatları ile şu şekilde özetlenebilir;

a) Türkiye, göç konusunda bir ara kademe / transit ülke mi yoksa hedef ülke midir şeklinde yapılan tartışmalar.

b) Düzensiz göçle beraber ortaya çıkan sorunların tek başına çözülemeyeceği öngörüsü ve gerçeği.

Türkiye, büyük bir coğrafyada Asya ve Afrika ülkelerinden büyük bir düzensiz göç dalgasına maruz kalmış ve Türkiye'nin bu kapsamda Batı coğrafyasından bazı talepleri olmuştur. Bu talepler genellikle göçmen, mülteci ve sığınmacı üçlemesinin mekânsal yapıdaki sosyal yaşantısının finansmanın nasıl olacağı ile ilgilidir. Bu bağlamda çalışmanın ana argümanı göçmen entegrasyonunda Türkiye'nin kendi coğrafyasında kendine yeter bir rolünün kabul edilebileceği ancak bu rolün küresel çapta devam edemeyeceğinin yargısı üzerinden okunacaktır. Daha öz bir ifade ile Türkiye göç konusunda kendisini bölgesel değil küresel bir aktör olarak görmek istiyorsa öncelikli olarak iç siyasette oluşturduğu kamu politikalarının dünya politikasında daha görülebilir kılmalıdır.

Çalışmanın girişinden sonra kavramsal ve kuramsal çerçeveyi oturtmak amacıyla göç olgusuna yönelik tarihsel arka plan sunulmuştur. Ardından göçe neden olan faktörler irdelenerek ve Türkiye'nin bu konuda neden merkez ülke olduğu ve göçmenlerin ilgi odağı haline geldiğinin nedenleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Devam eden bölümde Türkiye'nin göçmen yönetimi ve uyum politikaları ışığında hangi yasal ve yönetsel düzenlemeleri hayata geçirdiği ele alınmış, yasal düzenlemelerin yerel yönetimlere ne gibi görev, yetki ve sorumluluklar verdiği açıklanmış ve yerel yönetimlerin bu alandaki misyonu ve vizyonu ile beraber uygulamada karşılaştığı sorunlara yer verilmiştir.

2. Göç kavramı üzerine

Çoğunlukla yer değiştirme faaliyeti ve hareketleri olarak ifade edilen göç kavramının niteliği tarihsel süreç içerisinde sürekli değişim ve dönüşüm geçirmiştir. Göç nedenlerinde önceleri iklim koşulları, savaş veya kıtlık gibi unsurlar ön planda iken ilerleyen süreçte sosyo-kültürel alan başta olmak üzere siyasal alandaki sebepler ön plana çıkarılmıştır. Bu nedenle geçmişten günümüze göç konusu ile ilgili çok çeşitli, zengin ve farklı tanımlamaların yapıldığı görülmektedir (Akıncı vd., 2014: 60-61).

Uluslararası Göç Örgütü (IOM)'nün Göç Terimler Sözlüğü esas alındığında (2013: 22) göç; herhangi bir uluslararası sınırı olan yerin geçilmesi ya da insanların birtakım nedenlerden ötürü devlet sınırları içerisinde yer değiştirmesi ile meydana gelmektedir. Göçün bir yer değiştirme hareketi olarak ifade edilmesinde göçün yapısı ve süresi önemli bir yer edinmektedir. Bu hareket, üç sacayağı üzerinden yürümektedir. Bunlar sırasıyla; mevcut yerinden başka yere gidenler, mülteci denilen kesim ve ekonomik kaynaklı göç edenlerden oluşmaktadır.

Göç; insanların, belirli nedenlerden dolayı ya kişisel ve aileler şeklinde ya da gruplar halinde devamlı bir biçimde kendi yaşama bölgelerini terk etmesi ve gerek geçici gerek sürekli olarak yaşama ümidiyle buldukları yeri terk etmeleri olarak tanımlanabilir (Bulut ve Eraldemir, 2015: 16).

Tarihsel süreçte birbirinden farklı dönemlerde ve farklılaşmış bir şekillerde tanımlanan göç olgusu önce yerel ve bölgesel ardından ulusal ve uluslararası birçok platformda gündeme gelmiştir. Bahsedilen göç olgusunun hareketliliğine dair ortaya konulan gündem maddeleri göçün çok sayıda sebebinin olduğu gerçeği ile karşılaşmamıza neden olmaktadır. Bunların en başında sosyo-ekonomik ve demografik etmenler gelirken ülkelerin içinde yaşadığı yönetsel zafiyetler ve yönetim sistemindeki yetersizlik, iç veya dış savaşlar, etnik çatışmalar ve bu çatışmaların körüklenmesi, bu çatışmaların beraberinde getirdiği işsizlik sorunu, ailevi durumlar vb. gibi sebepler ifade edilmektedir (Demirhan ve Aslan, 2015: 28).

Dar ve geniş manada yapılan göç olgusuna dair tanımlamalar, bize göç hareketinin iki değişik şekilde gerçekleştiği gerçeğini önümüze koymaktadır. Zorunlu ve gönüllü göç olmak üzere ikiye ayrılan bu olgunun zorunlu göç ayağında tahmin edilebileceği gibi istenmeyen (zulüm ve baskı vb.) bir mücbir sebep söz konusudur. Gönüllü göç ayağında ise tamamen kişisel bir tercih ön plandadır ve kişi yaşam düzeyini ve refahını artırma eğilimi içindedir. Ancak her iki göç hareketinde de bir ortak noktanın olduğu görülür. Bu ortak nokta, kişinin veya belli bir grubun her halükârda belli bir coğrafî alandan başka bir coğrafî alana doğru yer değiştirme hareketidir (Ateş ve Yavuz, 2017: 1288).

Yukarıdaki pasajda ifade edildiği üzere eğer göç olgusuna salt yer değiştirme eylemi olarak bakılırsa kısmen doğru bir tanım yapılmış olur. Ancak bu bakış açısı hem eksik hem de yanlıştır. Çünkü göç kendi alanında özsel niteliklere sahiptir. Sahip olduğu nitelikleri de göz önüne alındığında göç olgusunun derin ve geniş bir tanımının yapılması elzemdir. Buna göre göç olgusu; kişiler veya grupların yaşadıkları refah seviyesinden daha kaliteli yaşam standartlarına ulaşmak ve bunu gerçekleştirmek amacıyla yola çıkanların umutlarını diri tutmak ve gerçekleştirmek için buldukları yereli / bölgeyi terk ederek farklı yönere kalıcı veya geçici statüde gitmesi ve gittikleri yerde yer edinme istekleri şeklinde açıklanabilir (Aksoy, 2012: 293).

Göç bir başka bakış açısına göre üç kıstas ile tanımlanmalıdır. Bahse konu üç kıstas; uzaklık, zaman ve kalıcılıktır. Göç, salt yer değiştirme olarak tanımlanamayacağı gibi tek bir bakışla demografik süreç olarak da tanımlanamamalıdır. Nitekim eğer böyle bir tanımlama yapılırsa, göç olgusunun anlamı daraltılmış olur. Daraltılmış göç olgusu tanımı da özellikle kapitalist toplumların göç yönetimi stratejisini anlamamızda yardımcı olurken diğer yandan göç olgusunu bütünsel boyutlarıyla ortaya koyamamamızdaki en büyük engellerden birini teşkil eder. Bu bağlamda göç veya göç olgusu sahip olduğu özsel nitelikleri de düşünülürken hem içeriğin anlaşılması hem de bütünsel entegrasyon açısından üç kıstas göz önüne alınarak incelenmelidir. Bunlar az önce ifade edildiği üzere uzaklık, zaman ve kalıcılık boyutlarıdır (Yeniğül, 2005: 274).

Tekeli'ye göre (1998: 9) göçün önemli noktalarından biri göçün her zaman taşıdığı ve tarihsel süreç içerisinde anlam kazandığı zaman boyutudur. Zaman boyutunun önemi göç edilen yerde kişinin veya grupların ne kadar süre kalacağı ile ilgili konunun belirsizliğinden kaynaklanmaktadır ki bu durum bilimsel çalışmalara da konu olmamıştır. İfadelere göre zaman bazılarını açısından bir yıl bazılarını açısından da bundan daha fazla olabilir nihayetinde ise konuyla ilgili bir fikir birliği / mutabakat yoktur.

3. Göçe neden olan faktörler

Tarihsel süreç içerisinde dönem dönem var olan ve günümüzde de varlığını devam ettiren göç olayının eski dönemlerdeki en önemli nedenleri arasından doğa olayları, afetler ve kıtlık gibi unsurlar sayılmaktaydı. Ancak günümüze kadar gelen sürede göçe neden olan faktörler değişmiş ve farklılaşmıştır. Günümüzde yine ekolojik faktörlerden dolayı göçler yaşansa da daha çok ekonomik ve siyasi nedenlerin ön plana çıktığı görülmektedir.

3.1. Ekonomik faktör

Göçe neden olan ekonomik sebepler, birey ve topluluk düzeyinde belirebileceği gibi bir toplumun genel ekonomik durumundan da kaynaklanabilir. Yani göç; enflasyon, istihdam, büyüme oranları, ödemeler bilançosu gibi makro ekonomik değişkenlerine dayalı olarak da belirebilir. Örneğin iş bulamadığı için bulunduğu yereli, bölgeyi, ülkeyi ve hatta kıtayı değiştiren kişinin göçünde temel etken ekonomiktir (Gezgin, 1994: 25).

Feodal toplum ve kapitalist toplum analizi yapıldığında göçün nedenlerini daha net bir şekilde ortaya konabilir. Çünkü feodal toplum kendine yeter bir nüfustan ve ekonomik hareketlilikten ibaretti. Yani toplumsal hareket zaten kısıtlı ve hatta yok denecek az idi. Bu nedenle mevcut emeğin (işgücü), hâlihazırda üretim yapılan bir alandan başka bir alana kayması veya yer değiştirmesi yani göç etmesi mümkün değildi. Ancak kapitalist topluma bakılırsa bunun tersi bir durum ile karşılaşılır. Kapitalist toplumda kapitalist ekonomi hâkim olduğu için günümüz dünyasının nüfus hareketlerini öncüleyen niteliğin, emeğin sürekli yer değiştirmesi ve bir devrim yaşaması olduğu kabul edilir (Yeniğül, 2005: 274). Ancak göç, sadece bir nüfus mübadelesi veya hareketi olarak da değerlendirilemez aksi halde göç edenin veya göç eden grupların içinde bulunduğu sosyo-ekonomik roller gözden kaçırılmış olur.

Son yıllarda göç konusu ülke gündemlerinde küresel bir hareketlilik gösterirken, bunun nedenlerinin de ortaya konması gerekmektedir. Göç, toplumların tecrübeleriyle sabit olan ve yaşamları boyunca sergiledikleri değişim ve dönüşümlere koşut olarak tek yönlü bir şekilde ortaya çıkmıştır ve genel kanı da bu yöndedir. Fakat göçün bilinen en belirleyici yönünün, dünyada toplumların sanayileşme

sürecine entegre olması ve kırdan kente doğru yapılan göç olduğunun da altı çizilmektedir. (Tekeli, 1975: 159). Gerçekten de göç başat anlamda kırdan kente göç üzerinde yoğunlaşmakta ve buna neden olan unsur kapitalizmin mekânsal gelişme dinamiğinde aranmaktadır. Sanayileşmeye de koşut olarak kırdan yaşanan çözümler ve gelişen teknoloji, tarımda makineleşmeyi beraberinde getirerek tarımsal emeğin işsiz kalmasına neden olmuştur. İşsiz işgücü doğal olarak bu durumdan etkilenmiş ve göç etmek durumunda kalmıştır. Dolayısıyla göçün en önemli sebeplerinden biri ekonomik boyutlu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye’de farklı dönemlerin, farklı dinamikler neticesinde göçler üzerindeki etkisi yadsınamaz. Tek partili hayat sonrası çok partili hayata geçiş yapan Türkiye, özellikle 1950’li yıllar itibari ile Demokrat Parti hükümeti politikalarının etkisiyle, yoğun bir iç göç ile karşı karşıya kalmıştır. Dünyada meydana tarımda makineleşme diğer yandan tarımsal üretimde kol gücünün yerini makineleşmenin / sanayileşmenin alması Türkiye’yi de etkisi altına almıştır. Böylelikle kırsal alandaki iş gücü, kırsalın itici ancak kentin çekici faktörleri kapsamında kentlere yoğun ve hızlı bir biçimde göç etmiştir. Bunun ardılı olarak da 1980’lerde başlayıp 1990’ların sonuna kadar yoğunlaşan terör olayları, büyük göç hareketlerine sahne olmuştur (Bulut ve Eraldemir, 2015: 25).

1960’lardan günümüze değin sürekli değişen, gelişen ve zenginleşen göç literatüründe göç olgusu, toplumların ve kentlerin sanayi esaslı üretiminin gelişmesini doğrudan ve dolaylı olarak etkisi altına almış ve sonuçlarıyla beraber kırdan çözümler meydana getirmiş ve kentlerdeki nüfusun hem artmasına hem de yoğunlaşmasına neden olmuştur (Yenigül, 2005: 275).

Bir yerden başka bir yere göç eden insanların belki de birinci önceliği, iş bulma amacına dayanır (Gezgin, 1994: 18). Daha iyi yaşam elde etmek isteyen ve rahat yaşamının yollarını arayan insanların büyük çoğunluğu yaşam standartlarını yükseltmek adına göç ederler. Ekonomik neden demişken gelir dağılımındaki adaletsizliğe vurgu yapmak gerekir. Gelir dağılımındaki adaletsizlik ve bunun bir sonucu olarak artan açlık ve yoksulluk seviyesinin altında olan kişiler, başlangıçta köyden kasabaya burada da iş bulamayınca kademeli şekilde önce şehirlerin sonra büyükşehirlerin en sonda ise yurt dışının kapılarını çalmak durumunda kalmaktadırlar (Taşçı, 2009: 186). Diğer bir anlamda gelir adaletsizliği insanları, daha iyi yaşam umudu ve arzusu ile hareket ettirip göç etmeye zorlamaktadır (Tekeli, 1998: 12).

Türkiye açısından baktığımızda göçe neden olan etmenler oldukça farklılaşmaktadır. Türkiye’de iç göçlerin ilçelere göre mekânsal dağılımı incelendiğinde, göçün nedenleri hususunda önemli ipuçlarının olduğu görülür. Yapılan mekânsal analizler bağlamında, iç göçlerin hangi alanlarda toplandığı ve göçlerin nerelerde ayrışma gösterdiği sahaları ve genel olarak da yapılan göçlerin nüfusun gelişimine olan etkileri, mekânsal dağılımla ilintili olduğu ortaya konulmuştur. Örneğin ülkemizde iç göçler; ilçeler üzerinden okunduğunda genellikle az gelişmiş yöreden gelişmiş yöreye doğru olurken; kırsaldan kentsel, doğudan batıya doğru bir düzlem izlemektedir. Bu durum yörelerin sahip olduğu dinamikler ışığında değişiklik göstermektedir. Dolayısıyla ülkemizde iç göçlerin, kentsel doku başta olmak üzere ekonomik ve toplumsal bağlamda olumsuz etkilerinin olduğu görülür (Bulut ve Eraldemir, 2015: 17).

3.2. Siyasal faktör

Göçe sebep olan nedenlerden biri de siyasal nedenlerdir. Savaşlar, terör olayları, ihtilaller ve sıkıyönetim, totaliter idareler ve diktatör liderler insanları ülkelerini terk etmeye zorlayan siyasal nedenler arasında sayılabilir (Tümertekin ve Özgüç, 2002: 75).

Son yıllarda yerel, bölgesel, ulusal ve küresel düzeyde artan savaş ve terör olayları göçe sebep olan bir başka faktördür. Savaşlarda en çok zararı gören kesim ise sivil halktır. Sivil halk, böylesi bir karmaşanın, güvensizliğin ve siyasal istikrarsızlığın olduğu bir ortamda buldukları yeri terk etmek isteyecek ve nihayetinde görece daha iyi yaşam standartlarının sağlandığı ve kişisel hakların güvence / garanti altına alındığı güvenli bölgelere sığınacaklardır. Buna örnek olarak sınır komşu Suriye’de 2011 yılı itibari ile yaşanan siyasal istikrarsızlık, bir zincirin halkaları gibi iç savaş, güvensizlik ve yoksullukla birleşerek birçok sorunu ortaya çıkarmış, milyonlarca insan güvenli gördükleri bölgelere göç etmiştir.

Diğer yandan El- Kaide, Taliban ve DEAŞ gibi radikal terör örgütlerinin hedef noktası olan Afganistan'da yaşayan halkın ülke içindeki iç çatışmalardan ve siyasi çalkantılardan dolayı önce Pakistan'a göç ettikleri görülmektedir. Nitekim Afganistan şuan, etnik grup ve aşiretlerin, savaş ve uyuşturucu zengini baronların hegemonyasında idare edilmektedir. Bu durum ülkede siyasi ve yönetsel istikrarsızlığa yol açmakta ve otorite boşluğu doğurmaktadır. Siyasal istikrarsızlık güvenlik problemlerini beraberinde getirmiştir. Zira Afganistan'da iktidarın, etnik hatlar doğrultusunda paylaşıldığı da bilinen bir olgudur. Nitekim bakanlıklar ve kamu kurumları, etnisiteye ya da siyasi pazarlıklara göre bölünmüş durumdadır (Obayd ve Karataş, 2021: 77).

Pakistan'da ise kökeni Pakhtunlara² dayanan siyasi partilerin, Afgan mültecilerin Pakistan'da kalmalarını desteklemeleri, Pakistan'da Sünni ve Şii gruplar arasındaki çatışmaları körüklemiş, etnik bölünmelerin önünü açmış, Pakistan toplumunun talibanlaşmasına neden olmuştur. Bu gibi nedenlerden dolayı Pakistan'da yaşayan halkların önce İran'a oradan da yasa dışı yollarla Türkiye'ye göç ettikleri görülmektedir.

Diğer yandan ülke siyasi rejimlerinin uygulamış olduğu mübadele kararlarının da yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası çapta toplu göçlere neden olduğu bilinmektedir. Politika belirleyicilerin, vatandaşlarına karşı mezhepçi ve hizipçi yaklaşımları ve dini baskılar da göçe neden olan unsurlar arasında sayılabilir. Bu gibi nedenlerden ötürü insanların, birbirlerine karşı olumsuz tutum ve davranışları, onların göç kararı almalarında etkin rol oynamaktadır.

3.3. Ekolojik faktörler

Ekolojik faktörler dünyanın hem coğrafi ve jeolojik yapısını etkilemekte ve değiştirmekte hem de üzerinde yaşayan insanların sosyolojik evrimini etkilemektedir (Diamond, 2006: 21-34). Bu evrim doğal olarak insan-çevre arasındaki dengeyi de etkilemektedir. Söz konusu denge(ler), ekolojik düzenin taşıyabileceği insan nüfusu ile yakından ilişkilidir. İlişki, ekolojik düzenin sınırlı kapasitesi ve insan nüfusunun dengesiz ve sürekli bir şekilde artması şeklinde gerçekleşmektedir. İnsan-çevre arasında ters orantılı biçimde ilerleyen ilişki, eninde sonunda kurulan düzen ve dengelerin bozulmasına neden olmakta, nihayetinde insanları, doğal dengelerin korunduğu alanlara doğru hareketlendirmektedir

Tarihsel süreç içerisinde farklı coğrafyalarda; sel, deprem ve fırtına gibi olumsuz doğa olaylarını içerisinde barındıran ekolojik faktörlere bağlı göç hareketlerinin yaşandığı bilinmektedir. Göç; yeryüzünde neredeyse bütün toplulukların yaşamış olduğu bir süreçtir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde ekolojik sorunlar, genel hatları ile birlikte günümüzde kitlesel göçe yol açan nedenlerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Ekolojik nedenlerden kaynaklı göç hareketleri sadece doğal sebepler ile değil artık insan kaynaklı sebeplere dayalı olarak da ortaya çıkmaktadır. Örneğin Türkiye'de dönemsel olarak kuraklık, sel olaylarının gerçekleşmesi, hava ve su kirliliği gibi çevresel problemlerin yaşanması; göç hareketlerinin hızlanmasına neden olan faktörler arasındadır.

Avrupa ile Asya arasında adeta bir köprü konumunda yer alan Türkiye; tarih öncesi çağlardan günümüze kadar bir takım nüfus artışına sahne olmuştur. Özellikle Osmanlı döneminde Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde ve farklı zaman dilimlerinde kıtlık ve kuraklık gibi ekolojik nedenlerden kaynaklı afetler ile karşılaşmıştır. 1892-1893 ve 1906-1908 yılları arasında Türkiye'nin doğusunda yer alan Erzurum bölgesinde kıtlık ve kuraklık olayları rapor edilmiş, bu dönemde bu bölgede yaşayan insanlar; Çorum, Sivas, Malatya, Ordu, Ankara ve Tokat gibi şehirlere göç etmişlerdir (İnalçık, 1997: 38). 1999 yılının 17 Ağustos'unda Türkiye'nin sanayi merkezileri arasında yer alan ve bu nedenle yoğun şekilde nüfuslanan Sakarya ve Kocaeli illerinden, yaşanan deprem sonrası yaklaşık 25.000 insan farklı illere göç etmiştir. 2011 yılında Van ilinde gerçekleşen deprem ise; tıpkı 1999 yılında yaşanan depremin yaratmış olduğu iç göç etkisini yaratmış, pek çok insanın bu bölgeden farklı illere göç etmesine neden olmuştur (Tuna, Parin ve Tanhan; 2012: 85).

Türkiye genelinde nüfusun hızlı bir şekilde artıyor olması beraberinde ekolojik ve yukarıda sayılan diğer faktörlere bağlı olarak; iç göç hareketlerinin yaşanmasına, ülke içerisinde çarpık

² Afganistan'ın Güneydoğusu ile Pakistan'ın Kuzeydoğusu'nda yaşayan aslında İran kökenli bir ulus.

kentleşmeden sosyo ekonomik yapıyı etkileyen sorunların ortaya çıkmasına ve bu bağlamda kültürel, siyasal, dini-etnik ve siyasal kimlik arayışları gibi sorunlar ile Türkiye'nin sosyo ekonomik yapısını etkileyen sorunların yaşanmasına neden olmuştur. Deprem, sel, çevre kirliliği gibi ekolojik faktörlere bağlı olarak yaşanan göç hareketleri genel olarak iç göç hareketlerinin sonuçlarından olan stres, gürültü, çevre kirliliği ve uyum sorunları gibi sorunları beraberinde getirmekte ve kentlerin yaşanıla bilirliliğini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Yerel yönetimler bağlamında insanların göç ettiği özellikle büyük şehirlerin etrafında altyapı hizmetlerinden yeteri düzeyde faydalanamayan mahalleler ortaya çıkmaktadır. Yerel yönetimlerin bu bölgelerde daha hassasiyetli ve titiz bir şekilde çalışmaları, göç hareketlerinin getirmiş olduğu olumsuzlukların en aza indirgenmesi bakımından önemli görölmektedir.

4. Türkiye; Hedef ülke mi? Basamak mı?

Peki Türkiye son yıllarda neden göçlerin ilgi odağı haline gelmiştir? Bununla ilgili Türkiye'nin bazı "çekici" etmenlere sahip olduğunu vurgulamamız gerekir. Bunlardan bazılarını şu şekilde ifade edebiliriz;

- a) Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB) ile bütünleşme süreci.
- b) Türkiye'nin görece siyasal istikrarı sağlamış olması.
- c) Son yıllarda iktidar tarafından açıklanan ekonomik ve sosyal paketler.
- d) Yargı reformu söylemiyle beraber insan hakları ile ilgili görece demokratik adımların atılması ve atılacak olması.
- e) Türkiye'nin coğrafî konum açısından Asya ve Avrupa arasında bir bağlantı / geçiş noktasında bulunması ve birçok gelişmiş ülkeye ve göç yerlerine yakın oluşu.
- f) Muhalefet partileri başta olmak üzere hemen herkesin yakındığı ve göçmenlerle ilgili yeterli denetimlerin yapılmaması veya denetimlerin yeterli düzeyde olmayışı; göçmenlerin bu boşluktan yararlanmasını sağlamaktadır.

Yukarıda ifade edilen çekici etmenlerin yanında, bazı "itici" etmenlerin de olduğu bilinmelidir. Bunlardan bazılarını şu şekilde özetlemek mümkündür;

- a) Türkiye'nin hala gelişmekte olan ülke konumunda bulunması.
- b) Göç edenlerin kalifiye değil kayıt dışı olarak yetersiz ve dengesiz ücret sistemiyle çalışması.
- c) Türkiye'de genç nüfus potansiyelinin yüksek olmasından kaynaklı iş gücünde rekabetin çok fazla olması.
- d) Muhalefet tarafından sıklıkla dillendirilen ve insan hak ve hürriyetleri alanında yaşanan olumsuzluklar.

Düzensiz göçmenlerin bir kısmı Türkiye'yi ara kademe ülke olarak kullanırken diğer bir kısmı ise hedef ülke olarak kullanılmaktadır. Türkiye coğrafyası itibarıyla istikrarlı ve istikrarsız bölgeler arasında bir köprü vazifesi görmektedir. Türkiye, Orta Doğu'nun baskıcı ve diktatör rejimlerinden kaçan insanların ilk uğrak yeridir. Zira Türkiye, 1980'li yıllardan beri transit bir ülke konumunda görölmektedir. Bunun birçok nedeni vardır ancak öne çıkan en önemli nedenlerin göçmenlerin niteliklerinden kaynakladđı söylenebilir. Çünkü Türkiye'ye iki farklı nitelikteki göçmen türünün daha fazla geldiği görölmektedir. Bunlar;

1. İlkini Ortadoğu ülkelerinden (İran ve Irak), Asya ülkelerinden (Pakistan, Bangladeş, Sri Lanka, Myanmar) ve Afrika ülkelerinden (Nijerya, Somali, Kenya, Kongo, Tanzanya) gelen göçmenler oluşturmaktadır. Bu ülkelerden gelen göçmenlerin tek amacı Avrupa'ya gitmektir. Bunu gerçekleştirmek isteyen göçmenler Türkiye'yi köprü olarak kullanılmaktadır. Bu göçler genellikle Türkiye'nin zafiyetleri ve uyguladığı politikalar nedeniyle yaşanmaktadır. Bu tip göçler izinsiz giriş, Türkiye'den izinsiz çıkış ve vize ihlalleri yoluyla gerçekleşmektedir. Bu göçmenlerin ülkede kaldıkları süre boyunca kaçak olarak çeşitli sektörlerde çalıştıkları bilinmektedir (Tepealtı, 2019: 131).

2. İkinci göçmen türünü de Türkiye'ye sığınma talebinde bulunup sonucunu bekleyen veya talepleri reddedilen fakat ülkelerine geri dönmek yerine ya Türkiye'de kalıp kaçak işçi olarak çalışmak isteyen ya da üçüncü bir ülkeye göç yollarını arayan göçmenler oluşturmaktadır (İçduygu, 2004: 21-27).

Bu iki göçmen türü, Türkiye'nin, transit ülke olarak tercih edilmesinde önemli rol oynamaktadır. Bunun yanında AB ülkelerinin (Yunanistan, İtalya, Almanya) kendi sınırlarını korumaya yönelik uyguladığı sert politikalar ve Türkiye'nin göç politikalarını şekillendiren hukuki düzenlemeleri de Türkiye'nin transit ülke olarak görülmesinde etkilidir. AB ülkelerinin girişleri kısıtlayıcı ve zorlaştırıcı politikalarından dolayı göçmenler, Avrupa'ya Türkiye üzerinden ulaşmaya çalışmaktadır. Bununla birlikte Türkiye'nin "mülteci deposu" olmamak için sadece Avrupa ülkelerinden gelen sığınmacıları mülteci olarak kabul etmesini düzenleyen "Coğrafi Çekince Şartı" uygulaması da sığınmacıları transit geçişe yönlendirmektedir. Türkiye, AB'nin kaldırılmasını talep ettiği "Coğrafi Çekince Şartı" ile topraklarında geçici olarak ikamet eden sığınmacıların yerleşik hale geçmesini engellemeyi amaçlamaktadır. Söz konusu bu uygulama, doğudan ve Afrika'dan gelen göçmenlerin üçüncü ülkelere yönelme ihtimalini artırmaktadır (Tepealtı, 2019: 131).

2012 yılı sonrası bu durum tersine dönmüş ve Avrupa ülkeleri öngörülemez göç dalgasına karşı, sınırlarını tamamen kapatmıştır. Hal böyle olunca da birçok göçmen Türkiye'ye geldikten kısa bir süre sonra Avrupa hayallerinden vazgeçerek Türkiye'de kalmaya karar vermişlerdir. Bu durumu, "Türkiye, ara kademe / transit ülke olmaktan çıkıp hedef ülke konumuna yerleşmiştir" şeklinde okumak yanlıştır. Çünkü son zamanlarda buna benzer değerlendirmelerin medyada³ gündeme geldiği görülmektedir. Doğru düşünce kalıbı bu değildir. Çünkü var olan durumun hem göçmenler hem Türkiye açısından değerlendirilmesi gerekir. Göçmenler açısından değerlendirildiğinde onlar için daha önce geçici olan bir durum, şimdi kalıcı hala gelmiş ve Türkiye'de yaşamak zorunda kalmışlardır. Yani göçmen açısından öncelenmiş olan şey Türkiye'yi transit ülke olarak kullanıp Avrupa'ya geçiş yapmak istemeleridir. Göçmenlerin büyük çoğunluğu açısından bu amaç hiçbir zaman değişmemiştir. Bu durum Türkiye'yi, AB ile 2013 yılında imzalanan Geri Kabul Anlaşması ve ayrıca Mülteci Hukuku'nun da kuralları gereği, olumsuz etkilemiştir. Çünkü göçmenler ve mülteciler açısından ileriye doğru gidish vardır ve bu durumun geriye dönmesi mümkün görünmemekte, Türkiye'nin mevcut durumdan kurtulması yakın bir zamanı işaret etmemektedir.

Özetlemek gerekirse Türkiye, tarihinde görülmemiş ve olası sonuçları öngörülemez çok büyük bir mülteci krizi ve göç olgusu ile karşı karşıyadır. Türkiye, 2011 yılında başlayan ve hala devam eden, Suriye'de yaşanan iç savaş ve siyasal istikrarsızlıktan dolayı kaçan insanların çoğunluğuna, düzensiz göçmenlere, insan ticareti mağdurlarına, sığınmacılara yani kısaca buldukları ülkeyi her ne sebeple olursa olsun terk eden insanlara ev sahipliği yapmaktadır. Türkiye'nin sınır komşularına nazaran ekonomik ve sosyal açıdan görece daha iyi konumda olması, göç eden insanları Türkiye'ye çekmektedir. Ancak özellikle insan kaçakçılığından Türkiye'ye sığınma talebinde bulunanların büyük bölümünün (Aça, 2010) Ortadoğu, Afrika ve Orta Asya vatandaşları olduğu görülmektedir. Türkiye; Moldova, Romanya, Rusya, Gürcistan gibi eski doğu bloğu ülkelerinin kaçak çalışmak amacıyla seçtikleri hedef ülke iken Almanya, ABD ve İngiltere vatandaşlarının yoğun olarak yerleşmeye başladığı ülkeler arasına girmiştir (Güler, 2021: 229).

Olumlu ve olumsuz yönleri bir arada düşünüldüğünde Türkiye'nin hedef ülke mi olduğu, yoksa göç yolculuğunda bir ara kademe (transit) ülke mi olduğu güncel bir tartışma konusudur.

---

³ Göç konusu ile ilgili medyaya yansıyan tartışmalarda, "Türkiye, Afgan göçünün hedef ülkesi mi olacak?" sorusu gündemi meşgul etmektedir.

5. Türkiye’de göç yönetimi ve uyum politikaları ışığında yasal ve yönetsel düzenlemeler

Uyum kavramı ile ilgili literatürde birçok tanımlamanın olduğunu söylemek mümkündür. Apak’a (2014: 58) göre uyum; kişilerin sadece çevresi ve kendisi ile iyi ilişkiler kurması ve kurmuş olduğu ilişkileri devam ettirebilmesidir. Uyum kavramı için İngilizce harmonization karşılığının, daha yaygın olan integration yerine bilinçli olarak tercih edildiği, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü yetkilileri tarafından ifade edilmektedir. Bu yaklaşıma göre, entegrasyon kavramı, yabancının ev sahibi topluma uymasını öngörürken, uyum kavramı, yabancı-yerli uyumuna, ahenk oluşturmalarına işaret etmektedir (Daoudov, 2015a).

Uyum süreci ise kişinin çevresi ile var olan ilişkisi ve bu ilişkinin devam ettirebilmesi şeklinde tanımlanabilir (Apak, 2014: 72). Bu süreç, göçmen kişinin veya grubun geldiği ülkedeki konumuna, göç edeceği veya ettiği ülkedeki konumuna ve bu konumları belirleyen değişkenlerin etkisine bağlı olarak farklılık gösterir (Özservet, 2016: 50).

Göç uyumunda ve entegrasyonunda belki de en önemli faktör kentte yaşayan insan faktörüdür. Çünkü göç eden kişi veya grup, göç ettiği yerde her zaman pozitif bir etki ile karşılaşamaz. Sosyopsikolojik olarak bir toplum, ülkesine yeni gelen çoğu göçmeni önce içselleştiremez. Eğer buna şahsi olarak izin verirse bu sefer de içselleştirme çabası içine girer. Her ne olursa olsun ilk olarak gelen göçmen, yabancı olarak algılanır. Bu durum sadece bölge halkından değil bölge veya ülkenin yönetim tarzından da kaynaklanabilir. Örneğin ülkenin yönetim kültürü, uyum konusu hakkında bilgi sahibi değildir veya bilgi sahibi olup da bu durumu tecrübe etmemiş olabilir. Tecrübe etse dahi duruma karşı isteksiz ve yerel uyum politikaları oluşturması konusunda olumsuz bir tavır takınabilir. Dolayısıyla özellikle yerel düzeyde göçmenlerin uyumu konusu, yerel birimlerin politika oluşturma sürecinde önemli bir itici güç konumundadır. Nitekim yerelde uyum politikaları doğru bir şekilde çıkarılmaz ise toplumsal alanın genelinde bir huzursuzluk havası hâkim olacaktır. Bu durum bölgesel çatışmaları körükleyebilir. Her durum göz önün alınarak probleme dair a ve b planlarının oluşturulması gerekir. Planların uygulanma aşamasında ise etkin ve işlevsellik ilkeleri ön planda tutulmalı ve yerel politikalar buna göre düzenlenmelidir (Özservet, 2016: 51).

Türkiye’de göç hareketleri, göçmenlerin iskânları ve sığınma taleplerini içeren genel bir düzenleme olarak 2510 sayılı İskân Kanunu ilk yasal belge olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye’de göç sürecine yönelik yasal çerçeve ise 5682 sayılı Pasaport Kanun’u ile başlamış; 5683 sayılı Yabancıların İkamet ve Seyahati Hakkında Kanun ile devam etmiştir. Ancak 1950’li yıllardan sonraki değişiklikler, göç yönetimiyle ilgili ülke ihtiyacına yeterli cevabı verememiştir (Çelikyay, 2017: 456). Ardından 2003’te 4817 sayılı Kanun’un yürürlüğe girmesiyle Türkiye’de yaşayan yabancı uyruklu şahısların çalışma şartlarını izne bağlaması hususunu amaç edinmiş, yabancı şahısların çalışmasına ilişkin esaslara yer verilmiştir (Resmî Gazete, 2003). Sonraları 4875 sayılı Kanun’un yürürlüğe girmesiyle beraber yabancı yatırımların özendirilmesi öngörülmüştür (Md. 1). Kanunda, yabancı personellerin çalıştırılmasına yer verilerek bu konudaki görevli Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olmuştur (Md. 2). 2006 yılında 5543 sayılı İskân Kanunu’nda ise, göçebeler ve göçmenlere yönelik bazı güvence ve haklar düzenlenmiştir (Md. 1-2).

Zaman içerisinde Türkiye’de göç konusunda uzun çabalar ve uğraşlar sonucu düzensiz göçle mücadele etmek adına hukuki alt yapının güçlendirilmesi gerekliliği ön plana çıkmıştır. Bunun sağlanması için AB müktesebatına uyumlu olarak 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK) 2013 yılında Resmî Gazete’de yayımlanmış ve Türkiye’nin sivil göç yönetiminin yasal zemini oluşturulmuştur. Yabancıların uyumu noktasında oluşturulan Kanun’un 96. maddesinde “Uyum” şu şekilde düzenlenmiştir;

MADDE 96 – “(1) Genel Müdürlük, ülkenin ekonomik ve mali imkânları ölçüsünde, yabancı ile başvuru sahibinin veya uluslararası koruma statüsü sahibi kişilerin ülkemizde toplumla olan karşılıklı uyumlarını kolaylaştırmak ve ülkemizde, yeniden yerleştirildikleri ülkede veya geri döndüklerinde ülkelerinde sosyal hayatın tüm alanlarında üçüncü kişilerin aracılığı olmadan bağımsız hareket edebilmelerini kolaylaştıracak bilgi ve beceriler kazandırmak amacıyla, kamu

kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ile uluslararası kuruluşların öneri ve katkılarından da faydalanarak uyum faaliyetleri planlayabilir.

(2) *Yabancılar, ülkenin siyasi yapısı, dili, hukuki sistemi, kültürü ve tarihi ile hak ve yükümlülüklerinin temel düzeyde anlatıldığı kurslara katılabilir.*

(3) *Kamusal ve özel mal ve hizmetlerden yararlanma, eğitime ve ekonomik faaliyetlere erişim, sosyal ve kültürel iletişim, temel sağlık hizmeti alma gibi konularda kurslar, uzaktan eğitim ve benzeri sistemlerle tanıtım ve bilgilendirme etkinlikleri Genel Müdürlükçe kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarıyla da iş birliği yapılarak yaygınlaştırılır.”*

Kanun, yabancıların uyum süreçlerine ilişkin iş ve işlemleri yürütmek için İçişleri Bakanlığı'na bağlı olan Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nü görevli kılmıştır (Md. 104/f). Kararın icrası adına Uyum ve İletişim Dairesi Başkanlığı kurulmuştur (Md. 108/d).

Kanun'un 1.fıkrasında yer verilen “Genel Müdürlük ... yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ile uluslararası kuruluşların öneri ve katkılarından da faydalanarak uyum faaliyetleri planlayabilir” hükmü, yerel yönetimleri daha fazla ön plana çıkarıcı somut bir ifade değildir. Kanun'da yerel yönetimlere biçilen payın yüzeysel kaldığı söylenebilir. Diğer yandan uyum konusunda merkezi idareye bağlı bir birimin yetkilendirilmesi, uyum konusunda yerel yönetimleri ve diğer aktörleri pasifize etmektedir.

Yerel Yönetimler ile ilgili Kanun'lara bakıldığında durum daha da ciddi bir şekilde kendini göstermektedir. Çünkü 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ve 442 sayılı Köy Kanunu'nda yabancılara veya göçmenlere yönelik herhangi bir açık ifadeye rastlanmamaktadır. 5393 sayılı Kanun'un 14.maddesinde yer alan “Belediyenin Görev ve Sorumlulukları” başlığında yer alan; “*Hizmet sunumunda engelli, yaşlı, düşkün ve dar gelirli durumuna uygun yöntemler uygulanır.*” hükmünde yer alan “düşkün” ve “dar gelirli” ifadeleri, medyada iktidar tarafından sıklıkla kullanılmaktadır. İktidar tarafı, mültecilerin ve göçmenlerin “düşkün” ve “dar gelirli” olduklarını, bundan dolayı da belediyelerin mülteci ve göçmen konularında birincil derecede yetkili olduğunu ifade etmektedirler. Bu zorlama bir yorumdur. Çünkü burada geçen “düşkün” ve “dar gelirli” ifadeleri, daha spesifik alanlara temas etmelidir. Ancak bu ifadelerin de yine yüzeysel kaldığı görülmektedir. Nitekim Kanun'da geçen bu denli esnek ifadeler, toplumsal tabakada her zaman kabul görmeyebilir (Daoudov, 2015a: 49).

Yakın zaman içerisinde Türkiye'nin sığınma ve göç politikalarına bakıldığında; özellikle göçmenlerin Türk soyu ve kültüründen geldikleri ve Türkiye'ye yerleştiği görülür. Nitekim Türkiye, 1980'lerden itibaren yabancı göçü ile karşılaşmış ve bununla beraber mevcut göç politikalarını da gözden geçirmek zorunda kalmıştır. Ardından uygulamakta olduğu göç politika ve uygulamalarını dönemin yeni şartlarına uygun hale getirmek zorunda kalmıştır. Bu süreç içerisinde uluslararası göçün demografik ve ekonomik boyutlarıyla güvenlik temelli değerlendirilmelerine önem verilmiştir. Türkiye'ye gelen ve yerleşen göçmenlerin Türkiye'ye girişleri, kalmaları ve vatandaşlık kazanmaları ile çalışma izinleri ilgili yasalar çerçevesinde düzenlenmiştir (Akıncı, Nergis ve Gedik, 2014: 78).

Türkiye'de göç yönetimi somut anlamda iki dönemleme üzerinden okunabilir. 2013 öncesi göçle ilgili teşkilatlanma yapısının eksikliği göze çarpmaktadır (Demirhan ve Aslan, 2015: 46). 2013 yılı itibarıyla ise yabancıların uluslararası alanda korunmasıyla ilgili Koruma Kanun'u çıkarılmıştır. Hedeflenen şey; göçmenlerin Türkiye'ye giriş ve çıkışlarını kontrol etmek ile koruma talep eden yabancılara ilişkin genel çerçeve hazırlamaktır (YUKK, 2013). Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün kurulmasıyla (Sirkeci ve Yüceşahin, 2014: 8). Merkez, yerel yönetimler ve taşra örgütleri ekseninde çok paydaşlı bir süreç başlatılmıştır. Diğer yandan bu paydaşlara Kızılay, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Toplu Konut İdaresi gibi kurumlar da eklenmiştir (Kara, Öykü ve Dönmez Kara, 2015: 11).

Yasa, ülkede yaşanan legal olmayan göç hareketleri sonucunda bulunan yabancılar ile ilgili gerekli düzenlemeleri yapmıştır. Yasa; Türkiye'ye göç eden ve burada yaşayan insanların var olan haklarının ihlallerini engellemek, göçün ülkemizde yaratması muhtemel olan ekonomik, siyasi ve kamusal alanlarda oluşabilecek sorunları en alt seviyeye indirgemeyi temel amaç edinilmiştir. Yasanın

diğer bir önemli yanı uluslararası alanda koruma konusunun detaylı olarak irdelenmesi ve önceleri farklı bir boyutta olacak şekilde misafirperverlik şeklinde anlaşılan uluslararası korumanın artık “hak” bağlamında ele alınmasıdır (Özer, 2011: 76).

6. Göç yönetiminde ve uyumunda yerel yönetimlerin rolü

Göç süreci ve yönetiminde daha çok merkezi idarenin bir etkinliğinin söz konusu olduğu görölmektedir. Ancak göç yönetimi her ne kadar merkezi yönetim tekelinde bir sorumluluk olarak görülse de yerel birimlerinde önem arz eden görevleri söz konusudur (Ilgın, vd., 2017). Yereldeki toplumsal, ekonomik, siyasal, kültürel ve mekânsal dinamikler, yerel yönetimlerle iç içe yaşamaktadır. Bu açıdan bakıldığında, göç akımıyla kentsel alanda oluşan tahribatlar ve baskılara karşı göç eden yabancılara yönelik en temel ihtiyaçların karşılanması noktasında yerel yönetimler, doğrudan politika üretmek zorunda kalmaktadır (Çakırer-Özservet, 2016: 49). Göçmenlerin kentsel alana uyumu için yerel yönetimlere yetkiler verilmesi gerekmektedir (Daoudov, 2013). Dolayısıyla bu aşamada yerel yönetimlerin daha çok göçmenlerin kente uyumu konusunda çalışmalar yaptıkları görülür (Ilgın Bahçeci ve Uzun, 2017). Ancak, Türkiye’de göç yönetimine ilişkin politikalara bakıldığında yerel yönetimlerin mülteciler ve göçmenler hakkında yapılacaklar konusunda sorumluluk almaya istekli olmadıkları söylenebilir. Bunun nedenleri ise yerel yönetimlerin hizmet kapasitelerinin sınırlı ve dar olması ve yeterli mali donatılara sahip olmamalarıdır (Global Göç Çalışmaları Merkezi, 2016).

Türkiye’de de göç, toplumsal, ekonomik ve kültürel boyut üzerinden okunmaktadır. Hal böyle olunca yerel yönetimler, bunlarla ilgili hizmetleri görmeleri için görevli kılınmışlardır. Yerel yönetimler, halkla iç içe olduklarından dolayı göçmenlerin kente uyumunu daha sağlıklı bir zeminde yürütme imkânına sahiptir. Yerelin ihtiyacını iyi analiz edebilen yerel yönetimler, merkezi teşkilata oranla avantajlı bir konumdadır (Daoudov, 2015b).

Yerel ölçek göz önüne alındığında göç yönetişimi konusunda yerel yönetimlerin doğrudan görevlerinin olmadığı görülür. Fakat bu birimler, göç farkındalığının oluşmasında çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Örneğin, Marmara Belediyeler Birliği (2014) “Yabancıların Uyum ve Yerel Yönetimlerin Rolü” çalıştayına imza atmıştır.

Pratikte genel anlamda yerel yönetimler, spesifik olarak ise belediyelerin kendi var olan kanunlarından bazı konularda kendilerini yetkilendirerek göçmenlere özel olacak şekilde sosyal amaçlı yardımlar yaptıkları görölmektedir. Buna yönelik durum, 5393 sayılı kanuna tabii 14. Maddesine dayandırılmaktadır. İlgili maddede, belediyelerin bu amaç doğrultusunda yapacakları yardımlar belirtilmiştir. Buna göre kadın ve çocuklar için konuk evleri belli bir nüfusun üzerindeki belediyeler tarafından yapılabilir maddesine rastlanır. Bu madde ancak, sosyal belediyeçilik kapsamında değerlendirildiğinde göçmenlere yönelik yardımlardan söz edilebilmesi mümkündür. Aksi takdirde göçmenlere yönelik doğrudan hüküm temel mevzuatta bulunmamaktadır.

Yine diğer taraftan 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda yasadışı veya yasal anlamda göç konusu hakkında belediye makamlarına verilen bir görevi, yetkinin ve sorumluluğun bulunmadığı görölmektedir. Büyükşehir Belediyelerini düzenleyen 5216 sayılı Kanun’un Büyükşehir Belediyesinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları başlıklı 7. maddesinde de bu şekilde bir düzenlemenin olmadığı görülür.

Son olarak İl Özel İdarelerini düzenleyen 5302 sayılı temel mevzuatın üçüncü bölümünde yer alan İl Özel İdarelerinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları adlı başlıkta da göç konusu ve göç yönetimi ile ilgili bahse konu idarelere verilmiş bir görev ve yetki bulunmamaktadır.

7. Göçmen entegrasyonunda yerel yönetimlerin yaşadığı sorunlar

Göçmenlerin kente sosyo-kültürel açıdan entegrasyonu söz konusu olduğunda yerel yönetimler dikkat çekmektedir. Türkiye’de yerinden yönetim esaslı oluşturulan ve Türkiye idari teşkilatlanmasında çok hayati bir rol oynayan yerel yönetimler, göçmen ve sığınmacı sorunlarının çözümü noktasında etkin ve

işlevsel hizmet sunumu sağlama amacını gütmelidir. Nitekim göç hareketleri, bir güvenlik meselesi olarak algılandığı vakit, yerel yönetimlere yetki devri noktasında merkezin temkinli bir yaklaşımı söz konusudur. Bu bağlamda yerel yönetimler, pratikte göç yönetim sürecinde aktif rol alamamaktadır. Göç yönetim sürecinde yerel yönetimlerin çalışmalarının minimal kısıtlı kalmasının bazı önemli nedenleri vardır. En önemli nedenlerin başında Türkiye’de yerel yönetimlerin yıllardır karşı karşıya kaldığı ve bir türlü çözülemeyen yapısal sorunları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Göçmen entegrasyonunda yerel yönetimlerin üstleneceği çok önemli roller olabilir. Ancak bu rollerin gerçekleştirilmesi için bazı yapısal sorunların çözümüne ışık tutmamız gerekir. Yapısal sorunlardan en önemlileri ve bazıları şunlardır:

1. *Mevzuat Sorunu / Hukukî Sorun:* İlgili mevzuatlar, mültecilere yönelik yapılan hizmetlerin hukukî ve finansal olarak sunulmasını sağlayacak bir yasal dayanaktan yoksundur. Bu durumda yerel yönetimler, göçmenlere yönelik etkin ve işlevsel yasal dayanağa ihtiyaç duymaktadır.

2. *Ekonomi / Kaynak Sorunu:* Yerel yönetimler bildiğimiz üzere Genel Bütçe Vergi Gelirleri’nden nüfusa göre pay almaktadır. Burada göçmenlere yönelik hizmetlerin hangi ve ne tür kaynaklarla karşılanacağına dair bir ibare veyahut finansman bulunmamaktadır.

3. *Ekip Sorunu:* Göçmenlerin sosyal yaşama uyumu noktasında salt merkezi idarenin kendisini yetkili ve görevli hissetmesi, hizmetlerin sunumunda başarıyı yakalamalarının önündeki belki de en büyük engeldir. Bu noktada merkezi idare, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, dernek kuruluşları ve üniversiteler gibi kurum ve kuruluşların göç yönetim sürecini birlikte kucaklamaları ve nihayetinde yerelde bütünleşmeyi sağlamaları önem arz etmektedir.

4. *Aidiyet, Sosyal Profil ve Kültürel Boyut Sorunu:* Daha önceki başlıklarda göçmenlerin yerleştikleri kent yaşamına uyum sağlama sürecinde belirli bazı ciddi sorunların yaşandığını ve ilerleyen süreçte de yaşanabilme riskinden bahsetmiştik. Ancak özellikle bazı bölgelerde mültecilerin sosyal, kültürel ve ekonomik farklılıklar söz konusu olduğunda, yerel halktan daha iyi bir yaşam sürdüğünü belirten vatandaşların varlığı söz konusudur. Nitekim mültecilere yönelik üniversite sınavlarına girişte kolaylık, karşılıksız burs, aylık yiyecek ve içecek yardımı vb. gibi yardımların yapılması ve buna karşılık mültecilerin bazı vergi kalemlerinden muaf olmaları, halk tarafından endişe ve öfke ile karşılanırken, bu ve benzer bazı durumlarda yerel halk kendini ikinci sınıf vatandaş gibi görmektedir. Üstüne mültecilere yönelik vatandaşlık hakkının da verilmesi olayın bir başka boyutunu beraberinde getirirken, mültecilerin belediye hizmetlerinden yararlanması aşamasında vatandaşlar, kendileri için ayrılmış olan kaynakların mültecilere kullanıldığı düşüncesiyle, hoşnutsuzluklarını dile getirmektedir. Hal böyle olunca ilerleyen süreçte mültecilerin sorunları ile mücadele edebilmek, toplum huzurunu ve güvenliğini sağlayabilmek, yerelde mülteci-yerel halk bütünleşmesinin önüne geçebilmek adına dikkat edilmesi bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

5. *Eğitim Sorunu:* Türkiye’de mevcut eğitim müfredatına bakıldığında dilin Türkçe olduğu görülmektedir. Göçmenlere ve sığınmacılara sunulacak eğitim ile ilgili ciddi sorunlar olduğu gibi belirsizlikler de mevcuttur. Örneğin eğitim müfredatında hangi dilin kullanılacağı, göçmen ve mültecilere verilecek eğitimin hangi okullarda ve ne şekilde verileceği, eğitimi verecek öğretmenlerin seçimi ve öğretmenlerin temel yeterlilikleri vb. gibi unsurlar belirsizliğini korumaktadır (Ateş, 2020: 30). Bununla ilgili 2011-2014 yılları arasında Başbakan Yardımcılığı yapan Beşir Atalay Al-Cezire ile yaptığı röportajda Suriyelilerin eğitimi ile ilgili olarak (Tanrıkulu, 2018: 2589);

“Suriyelilerin uyumuyla ilgili şimdilik uzun vadeli bir projenin olmadığını, bu konuda ciddi bir sorun görmediklerini ve gelecekte ülkelerine dönmeleri üzerine plan yaptıklarını, ancak her ihtimali de değerlendireceklerini belirtti. Aynı zamanda kamplardaki çocukların hepsi rahat eğitim görüyor, kendi okul çağı neyse kampların içindeki okullarda da Suriye’nin kendi müfredatını uyguluyoruz, kitapları çoğaltıldı. Suriyeli ve Türk hocalar var, bunlar Türkçe’de öğreniyorlar” şeklinde beyanda bulunmuştu.

Atalay, 27 Aralık 2012'deki açıklamasında ise (Seydi, 2014: 281);

“... Eğitim olarak, okul çağındaki tüm çocuklar şu anda sınıflarında eğitim görüyor. Sene kaybetmesin diye, onlara düzen kuruldu. Suriyeli öğretmenler var, Türkiye'den öğretmenler var. Suriye'de her hangi bir üniversitede öğrenci olanlar için üniversitelerimiz YÖK kanalıyla karar aldı. Onlar da ilgili bölümlere yerleştirildiler ve Türkiye'de eğitimlerini sürdürüyorlar. Binlerce kişi bunlar...”

8. Sonuç

Göç tarihsel süreç içerisinde bir olgu olarak dikkat çeker. Tarihimizin hemen her döneminde söz konusu olan göç olgusu, pek çok dinamiğin etkisi neticesinde birçok ülkeyi tesiri altına almıştır. Göç olgusunun statik değil dinamik bir süreç olması ülkelerin gündeminde sıklıkla yer edinirken, sürekli bir göç döngüsü ile yoğun şekilde karşılaşan ülkelerin hemen hemen tamamının bu konuya ilişkin tedbir amaçlı politikalar ürettikleri görülür.

Göç olgusu her geçen gün önemini artırırken, bu alandaki aktörleri de etkisi altına almaktadır. Nitekim göç yönetim süreciyle ilgili daha çok merkezi idarenin yetki, görev ve sorumluluğunun olması, doğal olarak konuya alternatif aktörlerin gündeme gelmesini zorunlu kılmıştır.

Göçmenlerin kente sosyo-kültürel uyumu söz konusu olduğunda, yerel birimlere hayati görevler düşmektedir. Görevlerin ifası noktasında yerel yönetimler, gerek çoğunluk olan yerel halkın çıkarlarını korumak gerekse ilk aşamada kente uyum sorunu yaşayan göçmen veya mültecilerin azınlık haklarının korunması noktasında dengeyi bulmak zorundadır. Dengenin sağlanamadığı yerde pekâlâ toplum huzurunun ve güvenliğinin bozulabileceği unutulmamalıdır.

Herhangi bir nedene bağlı olarak gerçekleşen yerel, bölgesel veya küresel çaptaki göç hareketleri, farklı coğrafyalardaki kültürlerin kaynaşmasını da sağlamaktadır. Çalışmada göçmenlerin yerel halk ile bütünleşmesi / uyumu adına yerel yönetimlerin ne gibi çözüm önerileri ortaya koyabileceği sunulmaya çalışılmıştır. Fakat teoride sunulan çözüm önerilerinin pratikte ne denli başarı sağlayacağı soru işaretidir. Yine de göç yönetim süreci ile ilgili pek çok kez uyumsuzluğun ve fikir ayrılıklarının olduğu göz önüne alınırsa, bu alandaki sorunların bir çırpıda çözülemeyeceği aşikardır. Nitekim uyumsuzluk beraberinde güvenlik sorunlarına ve zafiyetlerine yol açarken diğer yandan çatışma boyutu da gündeme gelmektedir.

Asıl üzerinde durulması gereken konu ise göç eden her kim veya kimler olursa olsun ayırt etmeksizin, göçün hem kentsel mekânda hem de kırsal alanda olası sorunlarını çözmek adına rasyonel eylem planlarının hayata nasıl geçirilebileceğidir. Bu açıdan bakıldığında büyük bir sorun olarak görünen göç olgusunun arka planında; kentsel mekânda ve kırsal alanlarda görev, yetki ve sorumluluklara sahip olan yerel yönetimlere, gerekli yasal / hukuki, sosyal, ekonomik, vb. altyapının sağlanmasının zorunlu olduğu gerçeği yatmaktadır. Bu durumda merkezi idare, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, dernekler vb. kurum ve kuruluşların, birbirleri ile olan iletişim kanallarının açık ve şeffaf olması bir zorunluluktur. Çalışmada varılan temel nokta ise göç, uyum, entegrasyon ve yerel yönetim arasındaki ilintinin doğru şekilde ortaya konulmasının gerekliliğidir. Çünkü göçmenlerin kente uyumu ve entegrasyonunda yerel bütünleşmenin gerçekleştirilebilmesi için, katılımcı, çok boyutlu ve çok paydaşlı / aktörlü çözümlere ihtiyaç vardır.

Sonuç olarak çalışmada Türkiye'de yerel yönetimlerin göç konusunda yürüttükleri faaliyetler nedeniyle tecrübe kazandığı, kazandığı tecrübenin getireceği niteliğin de kent ve kır adına bir şans olabileceği değerlendirilmiştir. Göçmen sorununda merkezi idarenin görevli, yetkili ve sorumlu olduğunun bilinmesine rağmen bu konunun salt yerel yönetimler eksenli düşünülmesi, yerel yönetimlere yapılan bir haksızlıktır. Çünkü göçmen sorununun kentsel ve kırsal alandaki tüm paydaşların katılımıyla çözülebilecek ortak bir sorun olarak algılanması ve buna yönelik sorumluluk duygusuyla hareket edilmesi gerekliliği, ifade edilen sorunun çözümüne de etki edecek, üretilen politikalar o denli etkili ve işlevsel olacaktır.

Kaynakça

- Aça, F. (2010). Göçmenler Ülkesi Türkiye. <https://www.ntv.com.tr/turkiye/gocmenler-ulkesi-turkiye,v7FYi8eNWUWbejxPodwcvA> (Erişim Tarihi: 15.05.2022).
- Akıncı, B., Nergiz, A. ve Gedik, E. (2014). “Uyum Süreci Üzerine Bir Değerlendirme: Göç ve Kabul Süreci”. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 1(2).
- Aksoy, Z. (2012). Uluslararası Göç ve Kültürlerarası Etkileşim. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(20), 293-303.
- Apak, H. (2014). Suriyeli Göçmenlerin Kente Uyumları: Mardin Örneği. *Mukaddime Dergisi*, 5(2), 55-73.
- Ateş, H. ve Yavuz, Ö. (2017). Göçmen, Ötekileştirme ve Çok Kültürlülük. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22, 1287-1301.
- Ateş, K. (2020). Göç Yönetiminde Yerel Yönetimlerin Rolü. *Iğdır Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5, 23-40.
- Bulut, Y. ve Eraldemir, Z. (2015). Göç Olgusunun Farklı Boyutlarıyla Hatay İli İskenderun ve Dörtüol İlçeleri Ölçeğinde İncelenmesi. Y. Bulut (Ed.), *Uluslararası Göç ve Mülteci Sorununun Çözümünde Kamu Yönetiminin Rolü* içinde (ss.13-38), İstanbul: Umuttepe Yayınları.
- Çakırer, Ö. Y. (2016). Uluslararası Göç, Yerel Yönetimler ve Toplumsal Uyum. *TBB İller ve Belediyeler Dergisi*, 813, 48-55.
- Çelikyay, H. H. (2017). 6458 Sayılı Kanun Bağlamında Yeni Göç Yönetimi: İstanbul Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü Örneği. A. Yatkın, (Ed.), *Uluslararası 11. Kamu Yönetimi Sempozyumu* içinde (ss.450-470), (28-29-30 Eylül 2017) Elâzığ: Fırat Üniversitesi.
- Daoudov, M. (2013). Dünyada ve Türkiye’de Uluslararası Göç Alanında Yerel Yönetimlerin Rolü. *Vatandaşlık ve Yabancılar Hukukunda Güncel Gelişmeler Konferansı*, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Daoudov, M. (2015a). Türkiye’de Yabancıların Uyumunda Yerel Yönetimlerin Rolü. *Uluslararası Göç ve Mülteci Uyum Sorununda Kamu Yönetiminin Rolü*, Mustafa Kemal Üniversitesi ve Hatay Valiliği Ortak Paneli, 10 Nisan, Antakya / Hatay.
- Daoudov, M. (2015b). Türkiye’de Yabancıların Uyumunda Yerel Yönetimlerin Rolü. Y. Bulut (Ed.), *Uluslararası Göç Ve Mülteci Uyum Sorununda Kamu Yönetiminin Rolü* içinde (ss.39-65), Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Diamond, J. (2006). *Medeniyetler Nasıl Ayakta Kalır Ya Da Yıkılır?* İstanbul: TİMAŞ Yayınları.
- Demirhan, Y. ve Aslan S. (2015). Türkiye’nin Sınır Ötesi Göç Politikaları ve Yönetimi. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 23-62.
- Gezgin, M. F. (1994). *İşgücü Göçü ve Avusturya’daki Türk İşçileri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Yayınları.
- Global Göç Çalışmaları Merkezi. (2016). Yrd. Doç. Dr. Yasemin Çakırer Özservet İle Söyleşi: Kentler, Yerel Yönetimler ve Göç Politikaları. https://www.researchgate.net/profile/Yasemin_Cakirer_Oezservet/publication/306097163_Kentler_Yerel_Yonetimler_Ve_Goc_Politikalari_Konulu_Soylesi/Links/57b068bf08ae0101f17946cb.Pdf (Erişim Tarihi: 9.05.2019).
- Güler, A. (2021). Göç Olgusunun Çok Boyutlu Etkileri ve Türkiye’ye Yansımaları. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(2), 218-239.

- İlgın, B. H. ve Uzun, Ş. (2017). Türkiye’de Uluslararası Göç ve Yerel Politika. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(4).
- İçduygu, A. (2004). *Türkiye’de Kaçak Göç*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları No: 2004-65, Can Ajans ve Matbaacılık.
- İnalçık, H. (1997). *A not on the population of Cyprus*. İstanbul: Başbakanlık Osmanlı Arşivleri.
- Kara, D., Öykü, C. ve Kara, M. (2015). Türkiye’de Göç Yönetişimi: Kurumsal Yapı ve İşbirliği. *Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 10(2), 1-25.
- Marmara Belediyeler Birliği. (2014). Dünyanın Yerel Gündemi, Mbb E-Bülten, S: 32, Haziran-Ağustos, [Http://Marmara.Gov.Tr/Bulten/044/129.Html](http://Marmara.Gov.Tr/Bulten/044/129.Html) (Erişim Tarihi: 9.05.2019).
- Obayd, A. J., ve Karataş, A. (2021). Afganistan’da Göç Hareketliliğinin Neden ve Sonuçları. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 1(50), 75-91.
- Özer, Y. Y. (2011). Türk Kamu Yönetiminde Yeni Bir Çalışma Alanı Olarak Uluslararası Göç. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 45, 73-88.
- Sevinç, B. Y. (2005). Göçün Kent Mekânı Üzerine Etkileri. *G.Ü. Fen Bilimleri Dergisi*, 18(2), 273-288.
- Seydi, A. R. (2014). Türkiye’nin Suriyeli Sığınmacıların Eğitim Sorununun Çözümüne Yönelik İzlediği Politikalar. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31, 267-305.
- Sirkeci, İ. ve Yüceşahin, M. (2014). Türkiye’de Göç Çalışmaları. *Göç Dergisi*, 1(1), 1-10.
- Tanrıkulu, F. (2018). Suriye Krizi Sonrası Türkiye’deki Sığınmacıların ve Göçmenlerin Eğitimi: Geçmiş, Bugün Ve Gelecek Perspektifleri. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(3), 2585-2604.
- Taşçı, F. (2009). Bir Sosyal Politika Sorunu Olarak Göç. *Kamu-İş Dergisi*, 10(4), 177-204.
- Tekeli, İ. (1975). Göç Teorileri ve Politikaları Arasındaki İlişkiler. *Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 1(1), 153-173.
- Tekeli, İ. (1998). Türkiye’de Cumhuriyet Döneminde Kentsel Gelişme ve Kent Planlaması. Y. Sey (Ed.), *Bilanço:98 75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık* (ss.1-24), İstanbul: İş Bankası ve Tarih Vakfı Ortak Yayını.
- Tepealtı, F. (2019). Avrupa Birliği’ne Yönelik Türkiye Geçişli (Transit) Göç Hareketleri ve Türkiye’nin Düzensiz Göçle Mücadelesi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 24(41), 125-140.
- Tuna, K., Parin ve S., Tanhan, F. (2012). *Van Depremi Sosyo-Ekonomik ve Psikolojik Durum Tespiti Raporu*. İstanbul: Çocuk Araştırmaları Merkezi.
- Tümertekin, E. ve Özgüç, Ö. (2002). *Beşeri Coğrafya: İnsan, Kültür, Mekan*. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- 4817 Sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun. (2003). Resmî Gazete, 25040, 27 Şubat 2003. <https://www.mevzuat.gov.tr/Mevzuatmetin/1.5.4817.Pdf> (Erişim Tarihi: 13.05.2022).
- 4875 Sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu. (2003). Resmî Gazete, 25141, 5 Haziran 2003. [Http://www.mevzuat.gov.tr/Mevzuatmetin/1.5.4875.Pdf](http://www.mevzuat.gov.tr/Mevzuatmetin/1.5.4875.Pdf) (Erişim Tarihi: 13.05.2022).
- 5543 Sayılı İskân Kanunu. (2006). Resmî Gazete, 26301, 19 Eylül 2006. [Http://www.mevzuat.gov.tr/Mevzuatmetin/1.5.5543.Pdf](http://www.mevzuat.gov.tr/Mevzuatmetin/1.5.5543.Pdf) (Erişim Tarihi: 13.05.2022).
- 6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu. (2013). Resmî Gazete, 28615, 4 Nisan 2003. [Http://www.resmigazete.gov.tr/Eskiler/2013/04/20130411-2.Htm](http://www.resmigazete.gov.tr/Eskiler/2013/04/20130411-2.Htm) (Erişim Tarihi: 13.05.2022).

Extended Abstract

The phenomenon of migration can occur in various geographies and countries, as well as in different times and forms of these geographies and countries. This difference is due to the fact that each geography and country has its own cores. Because the migration event has affected the socio-economic and cultural structure of many societies in the historical process, sometimes in an imperceptible way and sometimes deeply.

Although migration movements began to become evident with the Geographical Discoveries that started in the first half of the 15th century and continued throughout the 16th century, the subsequent colonial activities and the Industrial Revolution that emerged in the 18th and 19th centuries, migration in the historical process. When we compare the Middle Ages with today's period, the main factors that cause migration movements differ. As a matter of fact, the most important element that laid the foundation for migration movements in the Middle Ages is due to the inability of the West to meet the need for labor. However, by the present time, it has begun to be observed that migration movements are not solely caused by the labor force, but also the presence of many factors. In the current situation, political and ecological factors are also mentioned, especially the socio-economic factor. Due to these and similar factors, many regions and geographies are exposed to migration.

The end of the twentieth century is known as the "century of immigration". The most important reason why it is called the century of migration stems from the fact that this period hosted many migration movements. For example, the First World War between 1914-1918 changed the demographic structure of their countries and caused a global labor crisis. The most tragicomic result of the World Economic Depression (Great Depression) that occurred in 1929 with the devastating effect of the war was again experienced on migration. After the Depression, about 800,000 people from various parts of North America were forced to leave their places of residence.

By 1945, the characteristics of immigration began to change with the Second World War. Migration was accepted as the "engine of growth" by the states of the world in this period. Because after the Second World War, approximately 60 million people from countries including England, Eastern and Southern Europe, Australia, Baltic countries, Italy, Germany, Poland, Czechoslovakia, France, Portugal, Spain, North Africa and Turkey had to migrate from their countries. they were either exiled or fled.

In 1973, people immigrated to Western European countries, especially with the effect of the Oil Crisis, which took place due to the oil embargo imposed by the oil-exporting Arab countries due to the support of the USA to Israel, stand out. However, the West's attitude towards millions of immigrants has been to stop immigration and close the borders to immigrants. This attitude created tension in the international arena, and in response, Western countries implemented social policies to encourage immigrants to return to their countries. The most prominent of the social policies is the permission of immigrants to family reunification. However, the policies could not be successful due to the conditions of the period. This situation ensured the continuation of immigration and as a result, the number of immigrants in Western European countries entered into an upward trend.

By the 1980s and 1990s, as a result of the policies of the Bulgarian regime, supported by the Soviets, to assimilate Muslims, about 360,000 people emigrated from Bulgaria to Turkey. Likewise, as a result of the Soviet Union's intervention in Afghanistan, Afghan migrations to Pakistan, Turkey and Europe, and with the dissolution of the Union of Soviet Socialist Republics in 1991, intense and unpredictable migrations to Northern Europe and European countries were experienced. When we come to the 2000s, with the "Arab Spring" wind that started in 2010, there was a large wave of irregular migration to Turkey from countries such as Syria, Iraq, Egypt, Libya, Tunisia and Algeria. In the current situation, the Russia-Ukraine war continues and as a result of these wars, millions of people had to migrate to other countries from their lands.

In the light of all this, Turkey, which has been a key country in migration for the last 15 years, has been at the main axis of the study and voices the need to produce rational solution proposals for the problems experienced in migration adaptation and integration in every environment and ground. In this context, the aim of the study is to reveal the inaccuracy of considering and discussing migration management and compliance policies in the context of legal and managerial regulations in Turkey on a

purely central government axis and to open the issue to discussion on a more local government axis. The inadequacy of examining the studies in this field on the basis of local governments; The existence of a limited number of studies in the literature on the relationship between migration, integration / integration and local government constitutes the original value of the study.